

JKP „VODOVOD I KANALIZACIJA“ d.d. KONJIC

**P R A V I L N I K
O Z A Š T I T I N A R A D U**

Na osnovu člana 68. Zakona o zaštiti na radu („Službene list SRBIH“, br. 22/90) i člana 58. i 96. Statuta JKP „Vodovod i kanalizacija“ d.d. Konjic, Nadzorni odbor na sjednici održanoj dana 20.12.2010. godine usvojio je:

P R A V I L N I K

o zaštiti na radu

I – OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Pravilnikom o zaštiti na radu (u daljem tekstu: Pravilnik) uređuju se prava i obaveze zaposlenika JKP „Vodovod i kanalizacija“ d.d. Konjic (u daljem tekstu: Preduzeće) u pogledu obezbjeđenja i provođenja mjera zaštite na radu i aktivnosti usmjerenih na stvaranju uslova koji obezbjeđuju sigurnost na radu, na spriječavanju i otklanjanju opasnosti i štetnosti koje mogu prouzrokovati povrede na radu, profesionalna i druga oboljenja i oštećenja zdravlja zaposlenika.

Član 2.

Preduzeće će u okviru plana razvoja ili posebnog plana i programa mjera zaštite na radu obezbijediti potrebna sredstva za provođenje i unapređenje zaštite na radu sa rokovima za njihovu realizaciju.

Član 3.

Pravo na zaštitu na radu imaju:

- zaposlenici u radnom odnosu u preduzeću,
- lice koje je preduzeće angažovalo za rad po osnovu ugovora o obavljanju povremenih, odnosno privremenih poslova, zaposlenici drugih pravnih lica za koje je preduzeće ugovorom preuzelo obavezu provođenja mjera zaštite na radu, kao i učenici i studenti na praktičnoj nastavi i stručnoj praksi u preduzeću,
- lica na stručnom osposobljavanju, prekvalifikaciji ili dokvalifikaciji, odnosno profesionalnoj rehabilitaciji u preduzeću,
- učesnici dobrovoljnih i obaveznih radova i sportskih takmičenja koje organizuje preduzeće,
- pripravnici i volonteri.

II – PLANIRANJE I PROGRAMIRANJE ZAŠTITE NA RADU

Član 4.

U cilju ostvarivanja razvoja i unapređivanja procesa rada i preduzimanja mjera kojima se obezbjeđuje sigurnost pri radu, planom poslovanja za svaku kalendarsku godinu utvrđuju se finansijska sredstva za provođenje i unapređenje zaštite na radu sa rokovima za njihovu realizaciju.

Sredstva za provođenje i unapređenje zaštite na radu iz prethodnog stava iskazuje se odvojeno po službama preduzeća.

U okviru planiranih sredstava utvrđenih na način u stavu 1. i 2. ovog člana direktor preduzeća donosi operativne planove i programe mjera zaštite na radu uz uvažavanje elemenata i specifičnosti službi preduzeća.

Član 5.

U planu poslovanja u dijelu koji se odnosi na provođenje i unapređenje zaštite na radu planiraju se aktivnosti

- otklanjanje nedostataka u radnim i pomoćnim prostorijama i drugim mjestima gdje zaposlenici rade ili se kreću i na sredstvima za rad i opremi, te provođenje preventivnih mjera u radnim i pomoćnim prostorijama,
- unapređenje tehnologije, sredstava za rad i opreme, kao i radne sredine,
- obrazovanje i stručno usavršavanje zaposlenika iz oblasti zaštite na radu,
- razvoj i osposobljavanje kadrova koji se bave zaštitom na radu,
- unapređenje zdravstvene zaštite zaposlenika i vršenje periodičnih ljekarskih pregleda zaposlenika,
- ostvarivanje uslova za prilagođavanje postojećih poslova, odnosno uvođenje poslova i radnih zadataka za zaposlenike kod kojih postoji opasnost od oboljenja, nastupanja invalidnosti, kao i za invalide rada i upućivanje oboljelih zaposlenika na ocjenu radne sposobnosti,
- vršenje periodičnih pregleda, sredstava rada i opreme i uslova radne sredine,
- nabavka sredstava rada i opreme za zaštitu zaposlenika.

Član 6.

Operativni planovi i programi mjera zaštite na radu sadrže elemente iz prethodnog člana, rokovima i odgovornim licima za provođenje planiranih aktivnosti.

III – ORGANIZOVANJE POSLOVA ZAŠTITE NA RADU

Član 7.

Preduzeće je dužno da vršenje poslova zaštite na radu organizuje na način kojim se obezbjeđuje stručni nadzor, praćenje, analiziranje, uočavanje i rješavanje pojava i problema iz oblasti zaštite na radu, učešće u pripremanju opštih akata, planova i programa zaštite na radu i program obučavanja.

IV - MJERE ZAŠTITE ZAPOSLENIKA NA RADU

Član 8.

Mjere zaštite zaposlenika na radu obuhvataju :

- mjere kojima se neposredno obezbjeđuje sigurnost na radu,
- mjere u vezi sa uslovima rada,
- mjere u vezi sa posebnom zaštitom zaposlenika

Mjere zaštite na radu iz prethodnog stava utvrđene su zakonom i drugim propisima, ovim Pravilnikom, kao i drugim opštim aktima.

a) Opšte mjere zaštite na radu

Član 9.

Opšte mjere zaštite zaposlenika na radu određuju se za sve poslove odnosno radne zadatke koje zaposlenici obavljaju u preduzeću.

Opšte mjere zaštite na radu obuhvataju naročito uslove koje treba da ispunjavaju radne i pomoćne prostorije, u cilju osiguranja potrebne radne površine i radnog prostora, obezbjeđenja odgovarajućih puteva za prolaz, transport i evakuaciju zaposlenika, pružanje prve pomoći, obezbjeđenje potrebne temperature, ventilacije, osvjetljenja, ograničenja obuke i vibracije, otklanjanje štetnih uticaja kod radova na otvorenom prostoru i kod radova gdje se pojavljuju toksične materije, obezbjeđenja ispravnih sredstava rada, obezbjeđenje od udara električne struje i sprečavanja nastanka požara i eksplozije. Ako se opasnost i štetnost kojim su izloženi zaposlenici, ne mogu na drugi način otkloniti upotrebljavaju se sredstva i oprema za ličnu zaštitu na radu koja su utvrđena odlukom o ličnoj i skupnoj zaštitnoj opremi.

b) Posebne mjere zaštite na radu

Član 10.

Posebne mjere zaštite zaposlenika na radu obezbjeđuju se kod radova kod kojih se primjenom opštih mjera zaštite iz člana 9. ne može otkloniti opasnost od oboljenja, odnosno opasnost od nastupanja invalidnosti nakon izvjesnog vremena provedenog na tim poslovima, kao što je rad pod zemljom, rad pod vodom, u vodi,

vlazi, pri niskim i visokim temperaturama, na otvorenom i zatvorenom prostoru, na visini, na pokretnim objektima, sa kancerogenim supstancama, štetnim agensima, opasnim zračenjima, u zagađenoj atmosferi, pri hemijsko – tehnološkim procesima gdje postoji opasnost od zaraznih bolesti i slično.

c) Mjere koje provodi tehnička služba

Član 11.

Tehnička služba koja vrši projektovanje tehničko – građevinskog procesa obavezna je pri projektovanju predvidjeti mjere zaštite na radu sa naznakom svih opasnosti i mjerama za njihovo otklanjanje, te navesti propise koji su korišteni kod projektovanja, odnosno izrade tehničke dokumentacije.

Ako izradu tehničke dokumentacije za potrebe preduzeća vrši druga organizacija, ista je dužna da izda ispravu kojom dokazuje da je projektovanje izvršeno u skladu sa zakonom i odgovarajućim propisima.

Član 12.

Preduzeće i tehnička služba preduzeća dužni su obezbijediti da izvođač građevinskih procesa izvodi radove prema tehničkoj dokumentaciji i obezbjedi dokaz od komisije za tehnički prijem da je objekat odnosno tehničko – tehnološki proces izveden prema tehničkoj dokumentaciji u kojoj su projektovane mjere zaštite na radu i da ispunjava uslove iz projektne dokumentacije.

Član 13.

Kod nabavke mašina ili uređaja na mehanizovani pogon, alata i drugih sredstava za rad, kao i sredstava za ličnu zaštitu, obavezno je od proizvođača odnosno dobavljača sredstava pribaviti upustvo za bezbjedan rad i održavanje na bosanskom jeziku, te ispravu kojom se dokazuje da su proizvedeni u skladu sa propisima donesenim na osnovu zakona.

Član 14.

Odgovorni rukovodilac u organizacionim jedinicama ne smije staviti u promet, u upotrebu sredstva rada i opremu i sredstva lične zaštite prije nego se uvjeri da ista odgovaraju važećim propisi ma, odnosno dok uz sredstva rada i opremu ne obezbjedi kopiju isprave kojom se isto dokazuje.

Član 15.

Radi obezbjeđenja ispravnosti sredstava rada i sigurnih radnih uslova, potrebno je vršiti periodična ispitivanja sredstava rada i opreme i radnih prostorija.

Sredstva lične i skupne zaštite koja podliježe ispitivanju, ispituju se u postupku i rokovima utvrđenim standardima putem ovlaštenje institucije – organizacije koja vrši ta ispitivanja.

Član 16.

Za sva sredstva koja podliježu periodičnom ispitivanju treba se pribaviti potvrda o njihovoj ispravnosti, koju izdaje zakonom ovlaštena organizacija.

Sredstva za rad i oprema kojima je prošao rok važenja naveden u potvrdi smatraju se neispravnim i ne smiju se upotrebljavati.

V – MJERE U VEZI SA USLOVIMA RADA

Član 17.

Niko ne može zasnovati radni odnos ako prethodno nije utvrđeno da njegovo zdravstveno stanje i psihofizičke sposobnosti odgovaraju uslovima rada i zahtjevima radnog mjesta.

Prije raspoređivanja zaposlenika na radno mjesto sa posebnim uslovima rada, zaposlenik se obavezno upućuje na odgovarajući ljekarski pregled.

Član 18.

Periodične ljekarske preglede vrši zdravstvena organizacija koja po zakonu o zdravstvenoj zaštiti može vršiti takve ljekarske preglede uz dostavljanje spiska zaposlenika sa zahtjevanim psihofizičkim sposobnostima koje se traže za svako radno mjesto.

Član 19.

Periodični pregledi zaposlenika koji rade na radnim mjestima sa posebnim uslovima vrše prema rokovima predviđenim opštim aktom, u skladu sa važećim propisima.

Član 20.

Zaposleniku se ne može naložiti da radi prekovremeno, odnosno da radi noću, ako bi po nalazu stručnog organa za ocjenu radne sposobnosti takav rad mogao ugroziti, odnosno pogoršati njegovo zdravstveno stanje.

Član 21.

Zaposlenik koji boluje od bolesti, koja se bez njegovog obavještenja ne može utvrditi ljekarskim pregledom ili ima takve zdravstvene nedostatke koji na određenim radnim mjestima mogu predstavljati opasnost za zaposlenika ili okolinu, dužan je da bez odlaganja o tome obavjesti zdravstvenu organizaciju kod koje vrši prethodne ili periodične ljekarske preglede i neposrednog rukovodioca.

VI – POSLOVI, ZADACI SA POSEBNIM USLOVIMA RADA

Član 22.

Opštim aktom utvrđuju se uslovi rada u pogledu zdravstvenih i psihofizičkih sposobnosti zaposlenika.

Opšti akt iz prethodnog stava donosi se na osnovu elaborata o uslovima rada i zahtjevima psihofizičke sposobnosti za obavljanje poslova odnosno radnih mjesta sa posebnim uslovima rada.

VII – OBUČAVANJE I NAČIN UPOZNAVANJA ZAPOSLENIKA SA USLOVIMA RADA

Član 23.

Prilikom radnog odnosa zaposlenik treba da se obuči iz oblasti zaštite na radu, upozna sa uslovima rada, opasnostima i štetnostima u vezi sa radom, odnosno sa mjerama i sredstvima zaštite na radu.

Član 24.

Obučavanje iz oblasti zaštite na radu kao i upoznavanje sa uslovima rada, opasnostima i štetnostima u vezi sa radom, odnosno sa mjerama i sredstvima zaštite na radu provodi se i prije svakog raspoređivanja zaposlenika na radno mjesto, kao i u slučajevima kada se vrši promjena u tehnološkom postupku, odnosno procesu rada.

Član 25.

Obučavanje iz člana 23. i 24. Pravilnika vrši se na osnovu programa obuke kojim se obezbjeđuje osposobljavanje zaposlenika za bezbjedan rad na radnim mjestima za koje zasnivaju radni odnos, odnosno na koje se raspoređuju, a koji donosi direktor preduzeća.

Član 26.

Program obuke sadrži:

- Organizaciju rada u cjelini, a posebno radnog mjesta na koje je raspoređen.
- Opasnosti koje ugrožavaju bezbjednost na radu i korištenje sredstava rada.
- Mjere zaštite na radu i razloge zbog kojih se te mjere predviđaju i provode.
- Upotrebu odgovarajućih sredstava rada i opreme i odgovarajućih sredstava lične upotrebe kao i pravilno i namjensko korištenje uređaja i sredstava kojima se služi pri radu.
- Prava i dužnosti u provođenju propisa i mjera zaštite na radu i posljedice zbog nepridržavanja propisa i mjera zaštite na radu.
- Pružanje prve pomoći.
- Organizacije zaštite na radu.

Obučavanje zaposlenika iz oblasti zaštite na radu može se vršiti putem predavanja, praktičnih vježbi, pisanih materijala, prikazivanjem stručnih filmova i na druge pogodne načine.

Po izvršenom obučavanju, preduzeće je dužno da izvrši provjeru sposobnosti zaposlenika za samostalan bezbjedan rad na radnom mjestu.

Zaposlenik koji prilikom provjere sposobnosti ne pokaže zadovoljavajući uspjeh, ne može raditi na radnom mjestu, sve dok se ne osposobi za bezbjedan rad.

U slučaju iz prethodnog stava zaposlenik će se rasporediti na radno mjesto koje odgovara stepenu njegove stručne spreme određene vrste zanimanja, znanja i sposobnostima.

Član 27.

Obučavanje i provjeru znanja iz oblasti zaštite na radu vrši stručna komisija koju formira direktor Društva, o čemu se vodi odgovarajuća evidencija.

Član 28.

Obuku zaposlenika i provjeru znanja iz oblasti zaštite na radu mogu vršiti zaposlenici koji imaju visoku ili višu školsku spremu odgovarajućeg smjera.

VIII – PRUŽANJE PRVE MEDICINSKE POMOĆI

Član 29.

Prvu medicinsku pomoć zaposlenicima, u slučaju povrede na radu obezbjedit će lice koje neposredno rukovodi poslovima, odnosno zadacima, kao i zaposlenici koji se nalaze u neposrednoj blizini događaja.

Član 30.

Za pružanje prve medicinske pomoći obezbjedit će se odgovarajući sanitetski ormarići, sanitetske torbice i kutije prve medicinske pomoći, u skladu sa važećim propisima, i to:

- u radionicama – sanitarni ormarići
- uz svaku ekipu na terenu – sanitetska torbica
- u svakom motornom vozilu – sanitetska kutija

Sanitetski pribor koji se daje na raspolaganje treba da je u skladu sa važećim propisima.

IX – ZABARANA PUŠENJA

Član 31.

Zabranjuje se pušenje u preduzeću gdje se održavaju sjednice i drugi organizovani skupovi.

X - POVREDE NA RADU

Član 32.

Povredom na radu smatra se:

- svaka povreda zaposlenika prouzrokovana neposrednim kratkotrajnim fizičkim ili hemijskim dejstvom, kao i povreda prouzrokovana naglim promjenama položaja tijela
- svaka povreda nastala kao posljedica nesretnog slučaja ili više sile za vrijeme rada
- povreda koju zaposlenik pretrpi na redovnom putu od stana do mjesta rada ili obrnuto, u uobičajeno potrebnom vremenu
- povreda prouzrokovana na putu određenom radi izvršenja službenih zadataka.

Zaposlenik je dužan u roku od 24 sata prijaviti svaku nesreću na poslu neposrednom rukovodiocu.

Član 33.

Nakon svake teže povrede na radu treba ispitati izvore i uzroke, a po potrebi izvršiti i uviđaj na licu mjesta.

Ispitivanja iz prethodnog stava obuhvata:

- uviđaj na licu mjesta (po potrebi i rekonstrukciju događaja)
- ispitivanje povrijeđenog čim to bude moguće, očevidaca događaja i neposrednog rukovodioca
- pregled i ostali činioci koji su mogli uticati na nastajanje povreda
- pregled upotrebljenih sredstava i opreme za ličnu zaštitu zaposlenika

O svakom izvršenom ispitivanju sačinjava se zapisnik u kojem se utvrđuje izvor i uzrok povrede.

Kada se radi o smrtnom slučaju, kolektivnoj nesreći i teškoj povredi, postupa se u skladu sa važećim aktima (izvršenje uviđaja smrtnih slučajeva kolektivnih nesreća i težih povreda na radu).

U navedenom ispitivanju obavezno učestvuje zaposlenik koji radi na poslovima zaštite na radu.

Član 34.

Na radnom mjestu na kojem je došlo do povrede ne može se dopustiti nastavak rada sve dok zaposlenici na poslovima zaštite na radu ili neposredni rukovodioci ne utvrde da su otklonjeni izvori, odnosno uzroci povrede.

Član 35.

Prijavu o povredi na radu ispunjava neposredni rukovodilac organizacione jedinice u kojoj se nesreća dogodila, a u slučaju težih povreda, u saradnji sa zaposlenikom koji radi na poslovima zaštite na radu.

Prijava se popunjava najmanje u četiri primjerka na propisanom obrascu sa podacima koji su predviđeni zakonom, u roku od 24 sata od momenta kada se desila nesreća.

Član 36.

Prijava o povredi na radu čuva se kao dokument od trajne vrijednosti, te se dostavlja nadležnim službama za zdravstveno i penzijsko – invalidsko osiguranje, ordinirajućem ljekaru odnosno zdravstvenoj ustanovi koji je pružio pomoć povrijeđenom zaposleniku, te referentu zaštite na radu.

Član 37.

Ovlašteni zaposlenik koji potpisuje prijavu o nesreći na poslu i zaposlenik koji potpisuje prijavu kao očevidac događaja odgovorni su za istinitost unesenih podataka.

XI – PRAVA, OBAVEZE I ODGOVORNOST ZAPOSLENIKA SA POSEBNIM OVLAŠTENJIMA ODGOVORNIH ZA PROVOĐENJE MJERA ZAŠTITE NA RADU

Član 38.

Direktor preduzeća ima sljedeća prava i obaveze u oblasti zaštite na radu:

- opštim aktima uređuje odnose u oblasti zaštite na radu, utvrđuje potrebna sredstva planovima koje donosi za unapređivanje i provođenje zaštite na radu prema planu poslovanja, razmatra izvještaje o ostvarivanju zaštite na radu sa posebnim mjerama u skladu sa zakonom
- organizuje provođenje mjera iz oblasti zaštite na radu kao i rješenja i naloga inspektora za zaštitu na radu i rješenja i naloga nadležnih organa i institucija iz oblasti zaštite na radu putem tehničkog rukovodioca Društva
- donosi plan i program za unapređenje i provođenje mjera zaštite na radu u okviru plana poslovanja ili samostalno.

Član 39.

Zaposlenici sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima i drugi rukovodni zaposlenici, svaki u svom domenu, odgovorni su za provođenje mjera zaštite na radu predviđenih ovim Pravilnikom i drugim opštim aktima preduzećima.

Član 40.

Rukovodilac tehničke službe

Rukovodilac tehničke službe ima sljedeća prava i dužnosti iz oblasti zaštite na radu:

- Organizuje i provodi propisane mjere zaštite na radu utvrđene operativnim programom zaštite na radu.
- Preuzima odgovarajuće mjere na sprječavanju nepravilne i nenamjenske upotrebe sredstava i opreme.
- Obavještava referenta zaštite na radu o redovnim planiranim remontima i rekonstrukciji elektro postrojenja, odnosno angažovanju drugih izvođača za izvođenje radova i dijela Društva, a u cilju blagovremene prijave radilišta i izradi elaborata o zaštiti na radu.
- Preuzima odgovarajuće mjere da se spriječi nepravilna i nenamjenska upotreba sredstava i opreme za ličnu zaštitu i staranju o njihovom održavanju i ispravnom stanju.
- Izdaje nalog za obustavljanje procesa rada u slučaju kada nisu primjenjene opšte i posebne mjere zaštite na radu.
- Podnosi prijave za pokretanje postupka protiv zaposlenika zbog povrede radne obaveze koji se ne pridržavaju propisanih mjera zaštite na radu.
- Učestvuju u izradi elaborata o zaštiti na radu.
- Obavlja i druge poslove iz oblasti zaštite na radu koje mu povjere ovlašteni zaposlenici u preduzeću.

Član 41.

Poslovođa

Poslovođa ima sljedeća prava i dužnosti iz oblasti zaštite na radu:

- Obavještava neposrednog rukovodioca o potrebi hitnog preduzimanja mjera zaštite na radu, ako ih nije u mogućnosti sam uspješno preduzeti i sanirati.
- Odgovoran je da sredstva zaštite na radu budu pristupačna i u ispravnom stanju i da se ne koriste u druge svrhe.
- Pribavlja i čuva isprave koje se odnose na sredstva rada i opremu, radne i pomoćne prostorije, sredstva za ličnu zaštitu.
- Udaljava sa radnog mjesta zaposlenika koji i pored opomene ne poštuje propisane mjere zaštite na radu o čemu je dužan neodložno obavjestiti nadležno lice u Društvu.
- Obustavlja rad na radnim mjestima kada prijete neposredna opasnost za zdravlje, život zaposlenika i imovine.
- U svom djelokrugu rada organizuje i rukovodi procesom rada uz obezbjeđenje primjene opštih i posebnih mjera zaštite na radu, te dobijenih naloga i uputstava.
- Upoznaje zaposlenika sa opasnostima i mjerama zaštite na radu, te sa odgovornostima propisanih mjera zaštite na radu.
- Odgovoran je za pravilno rukovanje opremom i sredstvima koja se koriste u tehnološkom procesu.
- Udaljava sa radnog mjesta zaposlenika koji i pored opomene ne poštuje propisane mjere zaštite na radu.

- Obustavlja rad na radnim mjestima kada primjeti neposrednu opasnost za zdravlje i život zaposlenika i imovine.
- Obavještava nadležnog rukovodioca o potrebi hitnog preduzimanja mjera zaštite na radu ako nije u mogućnosti sam preduzeti i sanirati.
- Obavlja i druge poslove zaštite na radu koje mu naloži neposredni rukovodilac u preduzeću.

Član 42.

Glavni i odgovorni rukovodilac radova na terenu

Glavni i odgovorni rukovodilac radova iz člana 17. ovog Pravilnika je organizator radova grupa, sa zadatkom da organizaciju povjerenog rada provodi na način da se isključi mogućnost svake nezgode na radu i štete za preduzeće i treća lica.

U izvršenju zadataka glavni i odgovorni rukovodilac radova dužan je da kontroliše primjenu zaštitnih sredstava i sigurnosnih mjera na radu.

Glavni i odgovorni rukovodilac radova može da odbije izvršenje zadatka:

- Navedenih u programu rada, ako utvrdi da ne postoje tehnički ili sigurnosni uslovi za izvršenje zadatka bez opasnosti za zaposlenike i imovinu preduzeća.
- Ako ne postoji program rada, a smatra da je program rada neophodan za izvršenje određenog zadatka.

Ukoliko se u toku izvršenja zadataka navedenih u programu insistira na izmjenama u pogledu poslova koji su obuhvaćeni u programu ili ako smatra da jedna faza radova pri izvršenju zadataka nije izvedena kako treba, glavni i odgovorni rukovodilac radova može da izvrši izmjenu i dopunu programa.

Odgovorni rukovodilac radne grupe

Odgovorni rukovodilac radne grupe je zaposlenik koji je u nalogu za rad imenovan za izvršenje određenih radova koji su opisani u navedenom.

Odgovorni rukovodilac radne grupe je neposredni organizator radova u grupi, te provodi izvršenje zadataka iz naloga za rad uz potpunu sigurnost za ljude i imovinu preduzeća i trećih lica.

U izvršenju zadataka odgovorni rukovodilac radne grupe dužan je:

- Preduzima potrebne mjere da se kod sredstava za rad i opreme, na kojima je rad povezan sa opasnošću za život i zdravlje zaposlenika, da postavi zaštitne branike i druga tehnička osiguranja, te istaknu na vidnom mjestu potrebna upozorenja (npr. "pod naponom", "isključeno", "povratni napon" i sl.).
- Vodi računa da su sva radna mjesta, a naročito sredstva za rad pravilno osvijetljeni za normalan rad.

- Svakog zaposlenika koji prvi put stupa na rad, na radno mjesto, na kojem je rad povezan sa opasnostima, upućuje o načinu rada i ukazuje na opasnost koja mu prijete na radu, te na mjere opreznosti kojih se dužan pridržavati.
- Ukazuje zaposleniku na dužnost i pravilnu upotrebu zaštitne opreme.
- Vodi računa da zaposlenik pravilno rukuje sredstvima za rad, te da uvijek upotrebljava lična zaštitna sredstva, te da se strogo pridržava propisanih mjera zaštite na radu.
- Da povjerava radove na kojima postoji povećana opasnost za život i zdravlje zaposlenika, samo iskusnim i pouzdanim zaposlenicima koji su u potpunosti upoznati sa opasnostima takvog rada.
- Lično kontroliše postrojenja na kojem se izvode radovi, ispravnost mehanizovanih naprava, osiguranje zaposlenika pri radu na stroju i upotrebu zaštitne opreme i sigurnosnih uređaja.

Prije polaska na rad odgovorni rukovodilac radne grupe dužan je da upozna zaposlenike o radovima opisanim u nalogu za rad i koji će se izvesti, a u vezi s tim naročito je dužan:

- Da upozna zaposlenike o svim opasnostima i nezgodama koje prijete na radu.
- Da obrati naročito pažnju da li su zaposlenici fizički i psihički spremni za rad (umor, dejstvo alkohola i sl.)
- Da pregleda da li je ispravno sredstvo za rad kojim treba da rade.
- Da utvrdi da li su zaposlenici opremljeni u potpunosti ličnim zaštitnim sredstvima, priručnom apotekom, nosilima i sl.

Za vrijeme radova odgovorni rukovodilac radne grupe dužan je da obrati posebnu pažnju na održavanje reda i discipline.

Zaposlenika koji se ne pridržava propisanih mjera sigurnosti na radu, koji ne upotrebljava zaštitna sredstva i koji ne izvršava upute koje mu se daju, odgovorni rukovodilac radne grupe može udaljiti sa radnog mjesta, a dužan je protiv takvog zaposlenika da podnese prijavu zbog povrede radne obaveze.

Član 43.

Zaposlenici koji rade na poslovima zaštite na radu odgovorni su za izradu plana i programa mjera zaštite na radu u preduzeću.

Član 44.

Zaposlenici iz predhodnog člana imaju obavezu da:

- Vrše nadzor nad provođenjem mjera zaštite na radu.
- Učestvuju u analiziranju radnih mjesta na kojima se događaju povrede ili oboljenja i predlažu mjere za njihovo otklanjanje.
- Ispituju i utvrđuju uzroke i izvore nesretnih slučajeva.
- Obavještavaju rukovodne zaposlenike o učinjenim povredama radne obaveze zbog nepridržavanja mjera zaštite na radu.

- Izrađuju godišnji izvještaj o stanju zaštite na radu i dostavljaju direktoru.
- Proučavaju zakonske propise, funkcionalnost i usklađenost zaštitnih sredstava sa važećim standardima.
- Učestvuju u obučavanju zaposlenika iz oblasti zaštite na radu u skladu sa predviđenim programom obuke.
- Učestvuju pri nabavci zaštitnih sredstava i opreme.
- Obilaze objekte i vrše kontrolu ispravnosti, a svoje izvještaje u pismenoj formi dostavljaju odgovornim zaposlenicima na izvršenje i u tom cilju izdaju potrebne naloge.
- Izvršavaju program obučavanja zaposlenika na način predviđen u programu.
- Obustavljaju rad na uređajima i na radnim mjestima kada utvrde da postoji opasnost po život ili zdravlje zaposlenika.
- Učestvuju u radu komisije za polaganje pripravničkog ispita, te komisije za obuku i provjeru znanja iz oblasti zaštite na radu.
- Učestvuju u radu komisije za interni tehnički pregled novoizgrađenih i rekonstruisanih objekata.
- Učestvuju u reviziji investiciono-tehničke dokumentacije.
- Vode evidencije iz člana 56. ovog Pravilnika.
- Dostavljaju opis poslova i radnih zadataka, u vezi sa psihofizičkim sposobnostima zaposlenika, zdravstvenoj organizaciji koja vrši ljebarske preglede.
- Izvršavaju uviđaj o svakoj teškoj povredi, smrtnom slučaju i kolektivnoj nesreći.
- Učestvuju i prate izvršenje rješenja inspektora zaštite na radu i o tome ih blagovremeno obavještavaju.

XII - PRAVA, OBAVEZE I ODGOVORNOSTI ZAPOSLENIKA U VEZI SA ZAŠTITOM NA RADU

Član 45.

Zaposlenik ima pravo i dužnost da se na radu pridržava propisanih mjera zaštite na radu, da se brine o provođenju i unapređenju zaštite na radu, upotrebljava predviđena sredstva zaštite po uputstvu proizvođača, da ista namjenski koristi, da njima pažljivo rukuje, te da ih održava u ispravnom stanju.

Zaposlenik ima pravo i dužnost da namjenski koristi sredstva lične zaštite, te da ih održava u ispravnom stanju.

Zaposlenik je dužan da poslove odnosno radne zadatke obavlja sa punom pažnjom radi obezbjeđenja svog života i zdravlja kao i života i zdravlja ostalih zaposlenika sa kojima neposredno radi.

Član 46.

Na svim poslovima gdje se radi u smjenama preduzeće je dužno da obezbijedi periodičnu izmjenu smjena.

XIII - USLOVI I SLUČAJEVI POD KOJIM ZAPOSLENIK IMA PRAVO DA ODBIJE DA RADI

Član 47.

Zaposlenik na radu je dužan da prijavi neposrednom rukovodiocu sve zapažene nedostatke, kvarove ili druge pojave koje bi mogle ugroziti bezbjednost zaposlenika pri radu ili materijalna dobra preduzeća.

Član 48.

Ako zaposleniku na radu, odnosno na radnom zadatku prijete neposredna opasnost po život ili zdravlje jer nisu provedene mjere zaštite na radu, zaposlenik ima pravo da odbije da radi na radnom mjestu, dok se ne provedu odgovarajuće zaštitne mjere, s tim da je dužan da o tome neodložno pismeno obavjesti neposrednog rukovodioca, odnosno ovlašteno lice preduzeća.

Član 49.

Ako ovlašteno lice u preduzeću smatra da postupak zaposlenika iz člana 46. ovog Pravilnika nije opravdan, dužan je odmah izvjestiti organ uprave nadležan za poslove inspekcije rada.

XIV – MJERE KOJE SE PRIMJENJUJU PREMA ZAPOSLENIKU KOJI SE NE PRIDRŽAVA PROPISA IZ OBLASTI ZAŠTITE NA RADU

Član 50.

Teže povrede radne obaveze čini zaposlenik Društva:

- Ako ne poštuje propise iz oblasti zaštite na radu i obavlja poslove protivno sigurnosti usljed čega može doći do povrede zaposlenika ili drugih lica.
- Ako je zatečen da obavlja poslove, odnosno radne zadatke bez korištenja sredstava za skupnu ili ličnu zaštitu koja su predviđena odlukom o ličnoj ili skupnoj zaštitnoj opremi.
- Ako se ne pridržava pravila i mjera sigurnosti na radu na korištenim postrojenjima.
- Ako odstranjuje ili uništava zadužena zaštitna sredstva, skida zaštitnu napravu i bez istih nastavlja sa radom.
- Ako je došao na izvršenje radnog zadatka u pripitom stanju, ili ako konzumira alkohol ili drugo opojno sredstvo u toku radnog vremena.

Zaposlenik pod uticajem alkohola ili drugih opojnih sredstava ne može započeti odnosno nastaviti rad.

Zaposlenik je dužan da se podvrgne provjeri, na zahtjev ovlaštenog lica, da li je pod uticajem alkohola ili drugih opojnih sredstava, koja se vrši upotrebom alko-testa koji je predviđen propisima o bezbjednosti saobraćaja.

Član 51.

Zaposlenici na rukovodnim mjestima u preduzeću, svaki u svom domenu, imaju pravo i obavezu da zabrane vršenje poslova, odnosno radnih zadataka zaposleniku koji se ne pridržava mjera iz oblasti zaštite na radu, kao i obaveza iz

ovog Pravilnika, te da ovlaštenom licu predlože pokretanje postupka zbog povrede radne obaveze.

XV – ISPRAVE I EVIDENCIJE IZ OBLASTI ZAŠTITE NA RADU

Član 52.

U preduzeću referent za zaštitu na radu obavezno vodi evidenciju o:

- Rokovima u kojima se moraju vršiti pregledi i ispitivanja sredstava za rad i opreme za ličnu zaštitu na radu, kao i pregledi hemijskih i bioloških štetnosti mikro klime.
- Radna mjesta sa posebnim uslovima rada.
- Ljekarskim pregledima i medicinskim nalazima utvrđenim istim pregledom.
- Obuci zaposlenika i provjeri znanja iz oblasti zaštite na radu.
- Povredama zaposlenika na radu, profesionalnim oboljenjima i oštećenjima zdravlja izvoru i uzrocima tih povreda, oboljenja i oštećenja, kao i o trajanju spriječenosti za rad.
- Smrtnim slučajevima i njihovim uzrocima.
- Pregledima i ispitivanjima sredstava lične i skupne zaštite.

O svakoj evidenciji iz predhodnog stava sačinjava se godišnji izvještaj koji se podnosi nadležnim organima.

XVI – OBAVEZE PREMA ORGANIMA KOJI VRŠE NADZOR NAD IZVRŠENJEM PROPISA IZ ZAŠTITE NA RADU

Član 53.

Preduzeće je obavezno da u okviru svojih prava i obaveza:

- Odmah izvijestiti organ uprave nadležan za poslove inspekcije rada o svakom smrtnom slučaju, kolektivnoj nesreći, teškoj povredi i svakoj pojavi koja bi mogla ugroziti život ili zdravlje zaposlenika.
- Omogućiti nadležnom inspektoru rada pregled radilišta, postrojenja, prostorija i uređaja, odrediti stručne zaposlenike koji će mu dati potrebna objašnjenja i staviti na raspolaganje opšte akte, isprave i druga dokumenta.
- Na zahtjev inspektora rada, dostaviti tražene podatke u vezi sa zaštitom na radu.
- U ostavljenim rokovima, otkloniti nedostatke utvrđene pravosnažnim rješenjem inspektora rada.

XVII – SREDSTVA I OPREMA ZA LIČNU I SKUPNU ZAŠTITU NA RADU

Član 54.

Potrebna sredstva i oprema za ličnu zaštitu na radu su unificirana u preduzeću i utvrđena odlukom o ličnoj i skupnoj zaštitnoj opremi preduzeća. Ovom Odlukom reguliše se izbor, kvalitet, vrsta i rok trajanja lične i skupne zaštitne opreme.

XVIII – PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 55.

Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaje da važi stari Pravilnik o zaštiti na radu.

Član 56.

Do usklađivanja i donošenja akata iz ovog Pravilnika primjenjivat će se akti koji su bili na snazi do stupanja na snagu ovog Pravilnika koji nisu u suprotnosti sa ovim Pravilnikom.

Član 57.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja.

Broj: _____

Konjic _____

**PREDSJEDNIK
NADZORNOG ODBORA**

Mirza Kevrić dipl.ing.arh.

JKP „VODOVOD I KANALIZACIJA“ d.d. KONJIC

LISTA LIČNE ZAŠTITNE OPREME I SREDSTAVA

SREDSTVA I OPREMA ZA ZAŠTITU SLUHA

Ušni čepovi

Ušni čepovi za zaštitu sluha od buke jačine do 85 dB i 105 dB.

Ušni čepovi ne smiju da nadražuju uho (ušni kanal, ušnu školjku) i moraju osigurati da jačina buke ne smije da umanjuje srednju vrijednost čujnosti za više od 15 dB.

Ušni štitnici (Antifoni)

Upotrebljavaju se za zaštitu sluha od buke, jačine do 150 dB. Izrađuje se od plastičnih materijala u 3. veličine, tako da mogu pristati uz svaki oblik slušnog kanala. Ušni štitnik ne smije da umanjuje srednju vrijednost čujnosti za više od 25 dB. Masa kompletnog naušnika ne smije preći 400 g.

SREDSTVA I OPREMA ZA ZAŠTITU ORGANA ZA DISANJE

Respirator

Izrađuje se četiri vrste:

1. respirator za zaštitu organa za disanje od grube, neagresivne i neotrovne prašine
2. respirator za zaštitu organa za disanje od fine industrijske prašine kona ne sadrži slobodan silicijev dioksid
3. respirator za zaštitu organa za disanje od fine industrijske prašine, dima i magle koji sadrže slobodan silicijev dioksid ili radioaktivne čestice.
4. respirator za zaštitu organa za disanje od fine industrijske prašine ili od štetnih para u manjim koncentracijama.

STANDARDI I NORME KOJE LIČNA I SKUPNA ZAŠTITNA SREDSTVA I OPREMA MORAJU ISPUNJAVATI

SREDSTVA I OPREMA ZA ZAŠTITU GLAVE

Zaštitni šljem

Šljem treba biti od materijala koji nije zapaljiv, otporan prema udaru, dejstvu vode, kiseline i toplote. Zaštitni šljem mora potpuno pokrivati gornji i zadnji dio lubanje i mora imati obod za zaštitu čela i vrata. Treba biti urađen tako da se pomoću podesive kotve može prilagoditi svakoj veličini glave (52.62 cm). Mora sa obje strane imati trake za vezivanje ispod brade koje omogućavaju čvrsto ležanje šljema na glavi s tim da razmak unutrašnje površine šljema od temelja glave iznosi najmanje 25 mm. Ukupna težina šljema ne smije biti veći od 400 g. Zaštitni šljem treba zadovoljiti

sljedeće uslove: izdržljivost na deformacije i probijanja, mogućnost ublažavanja udara, te lako održavanje.

SREDSTVA I OPREMA ZA ZAŠTITU OČIJU I LICA

Zaštitne naočale

Zaštitne naočale sa providnim staklom:

- zaštitne naočale se sastoje od okvira sa bočnom zaštitom i providnih stakala ili drugog providnog materijala debljine 2,5 do 3,5 mm koja su blago ispupčena
- zaštitne naočale sa bočnom zaštitom sastoje se od dva okulara međusobno spojenih mostom koji se podešava zavisno od razmaka između očiju ili čvrstim mostom. Okulari i okvir moraju biti podešeni za lako umetanje providnih stakala, a po potrebi i tamnih stakala. Okulari i okvir moraju imati ventilacione otvore čiji prečnik ne smije biti veći od 1. mm. Dijelovi zaštitnih naočala koji se oslanjaju na nos i lice, moraju biti postavljeni mekim materijalom. Služi za zaštitu očiju od krupnih čestica i iskri koje dolijeću velikim brzinama iz čeonog i bočnog pravca pri ručnim i mašinskim radovima

Zaštitne naočale sa tamnim staklom u pogledu konstrukcije identične su prethodnim, stim što imaju tamna stakla i mogu biti i na preklop. Služe za zaštitu očiju od jake svjetlosti, letećih iskri, slabijeg toplotnog i ultraljubičastog zračenja i leteći čestica.

SREDSTVA ZA ZAŠTITU RUKU

Zaštitne rukavice

- zaštitne kožne rukavice izrađuju se od prirodne kože i to sa pet prstiju, sa kažiprstom, palcem i ostalim prstima zajedno, te s palcem i svim ostalim prstima. Rukavice sa pet prstiju moraju imati pojačanje od kože na dlanu i na palcu, mogu biti iznad zgloba 10 – 30 cm (najmanja dužina). Ove rukavice mogu biti kombinovane sa tekstilom.
- Rukavice od negorive tkanine čuvaju ruke od zračenja visokih temperatura pri topljenju, lijevanju i slično.
- Rukavice od prirodne ili sintetičke gume za zaštitu ruku od štetnog uticaja vode, nagrizajućih materijala, slabih koncentracijskih otrova, zaraznih materijala, alkohola i sl. Izrađuju se tri vrste i to prema debljini stijene rukavice: lake, srednje i teške rukavice.
- Rukavice od plastičnog materijala otpornog prema rastvaračima za zaštitu ruku pri radu sa alkoholom, eterima, organskim kiselinama, biljnim uljima i sl. Zaštitne rukavice od gume se izrađuju i na podlozi od tekstilnog materijala. Vanjska i unutrašnja površina rukavica može biti glatka ili hrapava.

Gumene rukavice za električare

Gumene rukavice za električare služe za sekundarnu zaštitu od udara električne struje pri radu na električnim postrojenjima sa naponom koji ne prelazi 650 V prema zemlji. Za zaštitu od udara električne struje pri radu se moraju preduzimati i druge mjere zaštite (isključenje struje, upotreba izolacionog alata, uzemljenje i dr.).

Radno odijelo od gumiranog platna

Upotrebljava se za zaštitu tijela od vode, vlage, pri radovima sa nagrizajućim materijama (kiseline, lužine i sl.) Izrađuje se od jakog gumiranog platna ili PVC (poliester), iz dva dijela (jakna i pantalone). Rokovi kod zgloba ruke imaju zateznu gumu.

Radni mantil

Izrađuje se od 100 % pamuk (keper). Boja postojana, plava, bijela ili prema zahtjevu, dugmad plastična.

Kožna pregača

Izrađuje se od prirodne kože otporne na iskre usijanog i rastopljenog metala, ultraljubičasto zračenje i na mehanička oštećenja. Može biti prorezana ili neprorezana zbog lakšeg kretanja pri radu. Dužina pregače je ispod koljena.

Pregača od gumiranog platna

Izrađuje se od gumiranog platna ili plastičnog materijala otpornog na nagrizajuće materije. Dužina pregače je ispod koljena. Služi za zaštitu od vlage i od nagrizajućih materija.

SREDSTVA I OPREMA ZA ZAŠTITU OD NEPOVOLJNIH ATMOSFERSKIH UTICAJA

Kišna kabanica

Izrađuje se od gumiranog platna ili PVC (poliester) iz jednog dijela. Kopče ili patent zatvarači trebaju biti od nepromočivog materijala. Šavovi moraju biti ojačani koncem otpornim na vlagu i nagrizajuće materijale. Namjenjena je za zaštitu od kiše, hladnoće, kiselina i lužina. Kabanica je nepropustiva, velike čvrstoće i trajnosti. Rukavi kod zgloba imaju gumu.

Grudnjak

Izrađuje se od vodonepropustivog materijala otpornog na mehanička oštećenja (gusto tkano platno) dužine ispod struka 30 – 40 cm bez rukava. Unutrašnjost grudnjaka se izrađuje od prirodnog ili vještačkog krzna. Kopče i patentni moraju biti od nemetala.

SREDSTVA I OPREMA ZA ZAŠTITU NOGU

Radna obuća za profesionalnu upotrebu

1. zaštitne cipele plitke

Gornji dio cipele se izrađuje od kvalitetne vodootporne kože. Poliuretanski đon je dvostruke gustoće, antistatičan, otporan na habanje, te protiv klizanja.

2. Zaštitne cipele duboke sa čeličnom kapom

Čizma do članaka (gležnjača), koža sa gumenim đonom. Izrađuje se od materijala koji se mogu reciklirati. Treba biti provodna i antistatička, otporna prema štetnom uticaju okoline (toplote i hladnoće), otporna na silu cijepanja i savijanje, otporna na prodiranje vode i apsorpciju vode i propustljivost vodene pare, sa čvrstim spajanjem gornjeg dijela i đona. Gumeni đon sa klinovima treba biti elastičan sa čvrsto spojenim međuslojevima, otporan na abraziju i savijanje, na kontakt sa toplotom, na tečno gorivo, nagrizajuća ulja i kiseline. Treba da štiti i zglob stopala.

3. Gumena čizma do koljena

Potpuno je gumena ili potpuno polimerna (tj. potpuno izlivena) obuća sa rebrastim đonom protiv klizanja: Može biti futrovana, postavljena sa vatelinom ili bez. Namjenjene su da štite od vode, organskih materija, ulja i sl.

SREDSTVA I OPREMA ZA ZAŠTITU TIJELA

Zaštitno odijelo

Radno odijelo od platna izrađuje se od prirodnog materijala (kepera) koji je posebno obrađen da ne iritira kožu, najčešće od pamuka i takvog tkanja da sprječava lako prodiranje štetnih materija (prljavština ili prašina). Skupljanje tkanine je maksimalno do 2% po dužini i širini. Težina materijala tkanine je 320 g/m².

Odijelo se šije u dva dijela (jakna i pantalone) ili iz jednog dijela (radni kombinezon) sa ili bez kape. Jakna obično kopčanje, tri ili više džepova. Pantalone, farmer ili klasične do struka sa tregerima, četiri džepa. Zaštitno odijelo mora biti pojačano na laktovima, koljenima i turu. Krajevi rukava i nogavica trebaju biti prijubljeni uz tijelo pomoću trake sa dugmadima ili na drugi pogodan način. Dugmad ili kopče ne smiju biti od metala. Odijelo mora biti postojane boje (teget), koja se neće gubiti prilikom pranja. Pri pranju (do 60 ° C) ne smije se pokupiti više od 2 % po dužini i širini. Kapa je od istog materijala kao i odijelo, sa kačketom, otvorima za ventilaciju i podesivom veličinom po obimu glave.

SREDSTVA I OPREMA ZA ZAŠTITU OD PADA SA VISINE

Zaštitni opasač

Služi za zaštitu od pada sa visine. Izrađuje se u četiri veličine i to za nazivne dužine opasača: 900, 1.000, 1.100 i 1.200 mm. Širina opasača je 110 mm, bez obzira na dužinu. Opasač je sa torbicom za alat. Zaštitni opasač ima u svom sastavu i prihvatni konopac dužine 1.200 i 1.500 mm, te dopunski konopac dužine 2.500 i 4.000 mm. Materijal od koga je izrađen, dimenzije i izrada opasača i njegovih dijelova moraju odgovarati probnom statičkom i dinamičkom opterećenju propisanom posejnim standardom.

SREDSTVA I OPREMA ZA ZAŠTITU OD UDARA ELEKTRIČNE STRUJE (VISKONAPONSKA ZAŠTITNA OPREMA)

1. Gumene rukavice – elektroizolacione

Namijenjene su zaštitu ruku od visokog napona. Izrađene su od elektroizolacione gume, imaju pet prstiju.

2. Gumene čizme – elektroizolacione

3. Komplet za uzemljenje i kratko spajanje

- izolacione motke za uzemljenje
- bakarno uže za uzemljenje i kratko spajanje sa stezaljkama

4. Indikator napona

- jednopolni i
- dvopolni za različite naponske nivoe (služe za provjeru beznaponskog stanja za određeni naponski nivo.

5. Izolaciona kliješta za VN osigurače

6. Zaštitna izolaciona ploča

RADNE UNIFORME

Uniforma za čuvare

Izrađuje se od štofa.

Uniforma se sastoji od: pantalona klasični kroj, kratke jakne, košulje i zaštitnih cipela.

Na osnovu člana 42. Zakona o zaštiti na radu („Sl. List SRBiH, br. 22/90), Pravilnika o zaštiti na radu JKP „Vodovod i kanalizacija“ d.d. Konjic, Nadzorni odbor donosi

O D L U K U

O LIČNIM I SKUPNIM ZAŠTITNIM SREDSTVIMA I OPREMI

I – OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Radi zaštite organizma i dijelova tijela, zaposlenicima koji su za vrijeme rada izloženi određenim vrstama opasnosti i štetnosti stavljaju se na raspolaganje sredstava lične zaštite (u daljem tekstu: sredstva) odnosno stavlja se na raspolaganje lična zaštitna oprema (u daljem tekstu: oprema), ako se djelovanje opasnosti ne može otkloniti drugim mjerama zaštite na radu.

Član 2.

Ovom Odlukom utvrđuje se na kojim poslovima odnosno na kojim radnim mjestima se koriste određena sredstva odnosno oprema, vrste sredstava i opreme sa rokovima trajanja i način njihovog korištenja i održavanja u preduzeću JKP „Vodovod i kanalizacija“ d.d. Konjic (u daljem tekstu: Preduzeće).

II – SREDSTVA I OPREMA

1. Zajedničke odredbe

Član 3.

Sredstva odnosno oprema koja se upotrebljava na radnim mjestima na kojima može doći do mehaničkog, električnog, toplotnog ili sličnog udara, mora biti dovoljno otporna prema kidanju, udaru i lomu odnosno električnoj i toplotnoj provodljivosti. Sredstva odnosno oprema koja se upotrebljava na radnim mjestima na kojima postoji opasnost od požara mora biti izrađena od negorivog materijala ili od teškog zapaljivog materijala.

Materijal od koga se izrađuju sredstva i oprema mora biti dovoljno otporan prema koroziji, promjeni temperature i djelovanju dezinfekcionih sredstava.

Materijal od kog se izrađuju sredstva i oprema, odnosno njihovi dijelovi, ne smije neugodno mirisati, nadraživati kožu i otpuštati boju.

Član 4.

Sva sredstva i oprema moraju ispunjavati sljedeće zahtjeve:

- da zaposlenika u cjelini uspješno zaštite od određene štetnosti ili da zaštite dio tijela za koje je sredstvo zaštite namijenjeno to jest da štetnost svedu na najmanju moguću mjeru
- da budu tako konstruisani i proizvedeni da zaposleniku ne pričinjavaju dodatne napore pri upotrebi ili otežavaju njegov normalan rad na radnom mjestu
- da po kvalitetu i dužini trajanja, uz održavanje i pravilnu upotrebu, odgovaraju uslovima koje je proizvođač dao uz njihovu isporuku.

Član 5.

Sredstva i oprema moraju biti izrađeni po važećim standardima, sa odgovarajućim certifikatom o ispunjavanju propisanog standarda

Član 6.

Na sredstvima i opremi stavlja se znak preduzeća.

2. Sredstva i oprema za zaštitu glave

Član 7.

Radi zaštite glave od mehaničkih povreda, od pada predmeta ili udara u druge predmete pri vršenju radova, kao i radi zaštite glave od udara električne struje pri slučajnom dodiru sa električnom vodom, koje nastaju pri obavljanju poslova na visinama i na ostalim poslovima gdje postoji povećana opasnost od povreda, obezbjeđuje se korištenje šljema sa remenom. Šljem mora biti izrađen od materijala koji ne provodi električnu struju, nije zapaljiv, koji je otporan prema udaru, dejstvu vode, kiseline i toplote.

3. SREDSTVA I OPREMA ZA ZAŠTITU OČIJU I LICA

Član 8.

Radi zaštite očiju i lica od mehaničkih i svjetlosnih oštećenja, toplotnog i ultraljubičastog zračenja i kapljica nagrizaćih materija, odnosno povreda očiju i lica obavezuju se na korištenje zaštitnih naočala i štitnika za oči i lice. Sredstva lične zaštite očiju i lica se koriste zavisno od izvora opasnosti za oči i lice.

4. SREDSTVA I OPREMA ZA ZAŠTITU SLUHA

Član 9.

Radi zaštite sluha od prekomjerne buke, ako su za vrijeme rada izloženi buci, zaposlenicima se daju na korištenje odgovarajuća sredstva odnosno oprema zavisno od intenziteta buke (ušni čepovi, ušni štitić . antifon).

5. SREDSTVA I OPREMA ZA ZAŠTITU ORGANA ZA DISANJE

Član 10.

Radi zaštite organa za disanje za vrijeme rada u zagađenoj atmosferi štetnim plinovima, parama i drugim aerosolima (dim, magla, prašina) pri koncentracijama iznad maksimalno dozvoljenih (MDK) propisanih postojećim standardima – zaposlenicima koji rade u takvoj atmosferi daju se na korištenje odgovarajuća sredstva odnosno oprema za zaštitu organa za disanje (respiratorna maske).

6. SREDSTVA ZA ZAŠTITU RUKU

Član 11.

Radi zaštite ruku od određenih opasnosti ili štetnosti daju se na korištenje, zavisno od vrste rada zaštitne rukavice za zaštitu ruku od mehaničkih povreda, niskih i visokih temperatura, toplotnog i ultraljubičastog zračenja, štetnog uticaja vlage i nagrizajućih materijala i za sekundarnu zaštitu od udara električne struje pri radu na električnim postrojenjima. Materijal upotrijebljen za izradu zaštitnih rukavica kao i oblik zaštitnih rukavica, moraju odgovarati svrsi zaštite i ispunjavati tehničke uslove propisane važećim standardima.

7. SREDSTVA I OPREMA ZA ZAŠTITU NOGU

Član 12.

Radi zaštite nogu od određenih opasnosti, daje se na korištenje, zavisno od vrste rada zaštitna obuća za zaštitu od udara električne struje, od mehaničkih povreda, toplotnog zračenja hladnoće, vode i vlage i za zaštitu zglobova stopala (radna obuća za profesionalnu upotrebu, elektroizolacione čizme).

8. SREDSTVA I OPREMA ZA ZAŠTITU TIJELA

Član 13.

Ako je u toku rada tijelo izloženo štetnom uticaju tehnoloških procesa (prljavštini, prašini, zračenju, vlazi, visokoj i niskoj temperaturi) zaposlenicima se daje na korištenje zaštitna odjeća i to: radni mantil, radno odijelo i kapa zavisno od vrste zaštite kojoj je namijenjeno i odgovarajuće radne uniforme i zaštitne pregače.

9. SREDSTVA I OPREMA ZA ZAŠTITU OD NEPOVOLJNIH ATMOSFERSKIH UTICAJA

Član 14.

Zaposlenicima koji su pri radu izloženi nepovoljnim atmosferskim uticajima (kiša, vjetar, snijeg, niske temperature i sl.) daju se na korištenje sredstva odnosno oprema za zaštitu i to: kišna kabanica sa kapuljačom, futrovani zimski kombinezon sa kapuljačom, grudnjak, zaštitna bunda duga.

10. SREDSTVA I OPREMA ZA ZAŠTITU OD PADA SA VISINE

Član 15.

Radi zaštite od pada sa visine na radnim mjestima koja se zbog prirode posla ne mogu ograditi ili na drugi pogodan način zaštititi odnosno pri radu na stubovima elektroenergetske mreže ili u objektima u izgradnji preko rijeke ili jezera, daje se na korištenje zaštitni opasač opremljen prihvatnim konopcom za privezivanje.

11. SREDSTVA I OPREMA ZA ZAŠTITU OD UDARA ELEKTRIČNE STRUJE

Član 16.

Za zaštitu od udara električne struje, djelovanja električnog luka i električnog polja, daje se na korištenje sljedeća zaštitna oprema:

1. Gumene rukavice – elektroizolacione
2. Gumene čizme – elektroizolacione
3. Kompleti za uzemljenje i kratko spajanje za različite naponske nivoe.
U priboru za postavljanje privremenog uzemljenja spada:
 - izolacione motke za uzemljenje
 - bakarno uže za uzemljivanje i kratko spajanje sa stezaljkama
4. Indikatori napona
5. Izolaciona kliješta za VN osigurače
6. Zaštitna izolaciona ploča

Član 17.

Na radnim mjestima zavisno od uslova rada obezbijedit će se skupna zaštitna sredstva i oprema.

Član 18.

U slučaju elementarnih nepogoda havarijskih stanja na elektroenergetskim objektima i postrojenjima, a prije vanrednog angažovanja, zaposleniku se na korištenje daju odgovarajuća zaštitna sredstva i oprema.

Član 19.

U slučaju prijeveremene dotrajalosti ili oštećenja ličnih i skupnih zaštitnih sredstava uzrokovanih povećanim intezitetom rada, ista se mogu zanijeniti i prije isteka roka trajanja.

Prijedlog za zamjenu podnosi poslovođa u saradnji sa referentom zaštite na radu, a zamjenu odobrava rukovodilac službe.

12. SREDSTVA I OPREMA ZA LIČNU HIGIJENU

Član 20.

Radi održavanja lične higijene za pranje se obezbjeđuje:

- toaletni sapun
- pasta za pranje ruku

13. SREDSTVA I OPREMA ZA PRUŽANJE PRVE POMOĆI

Član 21.

Na mjestima gdje može doći do povreda na radu, obezbjeđuje se ormarić prve pomoći sa potrebnim sanitetskim materijalom i sredstvima za pružanje prve pomoći.

U uslovima rada na terenu obezbjeđuje se sanitetska platnena torba sa potrebnim sanitetskim materijalom i sredstvima za pružanje prve pomoći kao i serumom protiv ujeda zmije.

14. ODRŽAVANJE SREDSTAVA I OPREME

Član 22.

Zaštitna sredstva i oprema moraju se stalno održavati u ispravnom stanju i po potrebi upotrebljavati.

Član 23.

Zaposlenici koji se nalaze na bolovanju ili drugom odsustvu sa rada duže od dva mjeseca ukupno u toku godine, rokovi trajanja lične zaštitne opreme se produžavaju za vrijeme trajanja odsustva.

Član 24.

Zaposlenici koji se raspoređuju na nove poslove, imaju pravo na sredstva i opremu koja je predviđena za te poslove.

Član 25.

Lična zaštitna sredstva i oprema sa kojima je zadužen radnik smatraju se rashodovanim poslije isteka roka.

Zaposlenik koji je zadužen sa ličnim zaštitnim sredstvima i opremom, prije odlaska u penziju ne vraća.

Član 26.

Izgubljena ili namjerno uništena lična i skupna zaštitna sredstva i oprema bit će naplaćena zaposleniku po trenutnoj tržišnoj cijeni.

Član 27.

Lična i skupna zaštitna sredstva i oprema, koju radnik može zadužiti u skladu sa Odlukom o ličnim i skupnim zaštitnim sredstvima i opremi mogu se izuzeti iz magacina uz odobrenje rukovodioca službe.

III – PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 28.

Sastavni dio ove Odluke čine standardi i norme koje lična i skupna zaštitna sredstva moraju ispunjavati, liste skupnih i ličnih sredstava i opreme.

Član 29.

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Broj:.....

Konjic:.....

PREDSJEDNIK
NADZORNOG ODBORA

Mirza Kevrić dipl.ing.arh.

LISTA SKUPNE ZAŠTITNE OPREME I SREDSTAVA

1. Zaštitni šljem
2. Zaštitne naočale
3. Ušni čepovi
4. Ušni štيتnici (antifoni)
5. Respirator
6. Zaštitna maska
7. Zaštitne rukavice
8. Gumene rukavice za električare
9. Zaštitne cipele plitke
10. Zaštitne cipele duboke sa čeličnom kapom
11. Gumene čizme
12. Radni mantil
13. Radni kombinezon
14. Radno odijelo od gumiranog platna
15. Tehnička jakna
16. Zaštitna kožna kecelja
17. Kišna kabanica
18. Zaštitni opasač
19. Keclja bijela
20. Borosane – klompe
21. Čuvarska uniforma – komplet
22. Zaštitne cipele duboke
23. Gumene rukavice - elektroizolacione
24. Gumene čizme – elektroizolacione
25. Zaštitni prsluk
26. Penjački konopac

Skupnu zaštitnu opremu obezbjeđuje poslovođa.

Ovu zaštitnu opremu koriste zaposlenici čiji posao u datom trenutku zahtjeva korištenje iste.

PREDSJEDNIK
NADZORNOG ODBORA

Mirza Kevrić dipl.ing.arh.